

Täysistunto

Tiistai 2.12.2025 klo 14.00—21.23

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 118/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 23/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.42 **Maaret Castrén kok:** Arvoisa puhemies! Ennaltaehkäisevä, sujuva terveydenhoito on potilaan etu. Avun tarpeet tunnistetaan jo alkuvaiheessa. Osa tätä kokonaisuutta on nyt keskustelussa oleva laki, jonka tavoitteena on nimenomaan päivittää neuvolan, koulula opiskeluterveydenhuollon sekä lasten ja nuorten suun terveydenhuollon sääntelyä vastaamaan paremmin nykyisiä tarpeita. Vaikuttavuutta parannetaan ja joustavuutta lisätään, kun laista poistetaan tarkat ajankohdat terveystarkastuksille ja tarkastusten ajankohdat ja sisältö määritellään jatkossa asetuksella.

Toinen lain keskeinen muutos kohdistuu opiskeluterveydenhuoltoon. Jatkossa terveystarkastus sisältää Puolustusvoimien ennakoterveystarkastuksen, jonka hyvinvointialue järjestää opiskelijan täyttäessä 18 vuotta, edelleen naisille tietysti vapaaehtoinen, palveluskelpoisuuden osalta. Näin kaksi erillistä tarkastusta yhdistetään ja päällekkäisyydet vähenvät. Resurssit käytetään siis järkevämmiin.

Lisäksi kaikkien yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden terveystarkastukset toteutetaan jatkossa tarveperusteisesti, kuten korkeakouluopiskelijoilla on jo nyt käytäntönä. Laki tuo mukanaan myös sähköisen terveystarkastuksen osaksi näitä terveystarkastuksia. Tämä kysely tuottaa pohjatietoa terveystarkastuksen kohdentamisen ja ajankohdan määrittämiseksi ammattihenkilön arvioinnin tueksi.

Valiokunnassa tehtiin erittäin hyvä lisäys: pidimme tärkeänä, että kun on mahdollisuus lisätä koulun opettajan arvio, joka on nyten tarkoitus mahdollistaa, niin vanhempien suostumuksen sijaan pyydetään nuoren suostumus silloin, kun nuori on siihen kykenevä.

Arvoisa puhemies! Neuvola ja kouluterveydenhuolto ovat niitä kaikkein keskeisimpiä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukipilareita. Meidän tehtävämme on varmistaa, että ne pysyvät joustavina ja tarkoituksenmukaisina. Esitetyt muutokset tukevat Orpon hallituksen tavoitetta vahvistaa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja parantaa palvelujen vaikuttavuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2025 vp

Esityksellä vahvistetaan myös valtiontaloutta ensi vuonna 2,55 miljoonaa ja vuonna 27 yhteensä 9,4 miljoonaa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ja myös puolustusvaliokunta korostavat kuitenkin, että hyvinvointialueiden kustannukset korvataan täysimääräisesti ja että valtioneuvosto myös seuraa rahoituksen riittävyyttä.

Tämä lakiesitys on tarpeellinen, vähentää turhaa sääntelyä unohtamatta sen tuomia säästöjä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

14.45 Ville Merinen sd: Arvoisa puhemies! Kannatamme SDP:ssä periaatteessa hallituksen esitystä. Esityksen tavoitteena on vähentää päällekkäistä työtä ja mahdollistaa resursien tarpeenmukainen kohdentaminen.

Asiantuntijakuulemisten mukaan opiskeluterveydenhuollon ja kutsuntojen tarkastuksen yhdistäminen on hyödyllistä myös tarkastusten laadun ja kattavuuden parantamiseksi sekä nuorten yhdenvertaisuuden sekä miesten ja naisten välisen tasa-arvon lisäämiseksi, kun koko ikäluokalle tarjotaan samansisältöiset terveystarkastukset. On myös tärkeää, että tarkastusten sisältö ja toteutus vastaavat nykyisiä lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteita. Itse toivon, että erityisesti mielen hyvinvointiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Yhdymme kuitenkin valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitettyyn huoleen siitä, että hallituksen esityksessä ei ole riittävästi huomioitu resursseja ja rahoituksen riittävyyttä. Kun esitykseen sisältyy vuodesta 27 alkaen kymmenen miljoonan euron leikkaus hyvinvointialueiden rahoitukseen, vaarana on, että lasten ja nuorten palvelut itse asiassa heikenevät ja niiden tarpeenmukainen saatavuus vaarantuu. Pidämme hallituksen säästölaskelmaa ylimitoitettuna. Uudistusta ei tule rakentaa epävarmojen laskelmien varaan eikä rahoitusleikkaus edellä.

Arvoisa puhemies! Jotta palveluita voidaan hyvinvointialueilla kehittää vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti, rahoitus on turvattava. Sääntelyä voidaan keventää, mutta ei lasten ja nuorten terveyden ja kehityksen kustannuksella. Meidän tulee varmistaa, että jatkossa lasta odottavien ja heidän perheidensä sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin seuranta ja edistäminen toteutuvat yhdenvertaisesti koko maassa.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla esitän, että lakiehdotukset hylätään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

14.47 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Kannatan hallituksen esitystä, koska se tuo terveystarkastuksiin järkevää joustoa ilman, että lasten ja nuorten oikeus palveluihin heikkenee. Kun tarkkoja ajankohtia ei enää naulata lakiin vaan säädetään asetuksella, voidaan palveluja päivittää nopeammin muuttuvan toimintaympäristön ja tutkimustiedon mukaisesti.

Esitys yhdistää Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastuksen luontevaksi osaksi toisen asteen opiskeluterveydenhuoltoa. Tämä parantaa tarkastusten laatua ja kattavuutta, vähentää päällekkäistä työtä ja vahvistaa nuorten yhdenvertaisuutta, kun koko ikäluokka tavoitetaan saman järjestelmän kautta. Sähköinen terveystarkastus auttaa kohdentamaan tarkastuksia niille, jotka tarvitsevat tukea eniten, ja samalla keventää hallinnollista työtä. Pidän esitystä varsin perusteltuna. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

14.48 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävänä olevan esityksen tarkoituksena on hallituksen mukaan keventää sääntelyä, selkeyttää säädöspohjaa ja antaa hyvinvointialueille järjestämisen vapautta. Harva varmaan enää tässä vaiheessa yllättyy siitä, että nämä kaikki ovat kiertoilmaisuja rahoituksen leikkaamiselle. Tämä on jälleen yksi leikkauslaki, jolla leikataan 9,4 miljoonaa euroa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta vuoden 27 tasossa.

Tämä lähes 10 miljoonan euron leikkaus hyvinvointialueiden rahoitukseen johtaa siihen, että lasten ja nuorten palveluita käytännössä heikennetään ja niiden tarpeenmukainen saatavuus vaarantuu entisestään. Esityksen mukaan suurin osa rahoitusleikkauksista toteutuu toisen asteen opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksien vähentämisellä, eli jälleen etenkin nuoret maksavat leikkauspolitiikan hintaa. Tämä ei ole oikeudenmukainen eikä järkevä suunta, sillä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on todella keskeinen ennalta ehkäisevä palvelu, jolla lapset ja nuoret voivat saada ongelmiinsa tukea ajoissa. Siksi näiden palveluiden rahoitusta on syytä vahvistaa, ei leikata.

Kannatan edustaja Merisen tekemää vastalauseen mukaista hylkäysesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

14.49 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin tällä lakiesityksellä halutaan yhdistää näitä erilaisia terveystarkastuksia. Se on periaatteessa ihan järkevääkin, tai ainakin usein voi olla ihan järkevää ja perusteltua, ja siinä mielessä ajatellaan, että erilaisia kustannussäästöjä voidaan siitä saada.

Mutta valitettavasti tämä laki aika paljon näyttäytyy nimenomaan tämmöisenä säästölakina, ja mielestämme tässä ei ole nyt huomioitu lasten ja nuorten etua. Katsomme, että jotta näitä palveluita voidaan hyvinvointialueilla vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti kehittää, myös niitten rahoitus pitäisi varmistaa. Jos me mietitään näitä terveystarkastuksia ja niiden merkitystä ja sitä, miten me voidaan varmistaa, että me ennalta ja hyvissä ajoin, varhaisesti voidaan puuttua erilaisiin ongelmiin ja haasteisiin, niin silloin juuri meidän täytyy varmistaa se, että näitä tarkastuksia tehdään riittävästi. Siinä mielessä tässä esityksessä ajateltu yhdistäminen ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista, vaan pitäisi paremmin huomioida ne lasten ja nuorten tarpeet ja yksilöllisyyksin.

Sen takia me vihreät myös kannatamme tätä esitettyä vastalauseetta ja näemme, että sitä tarkastusten tärkeintä funktiota, mikä niillä on, sitä, että päästään ennalta puuttumaan ja varhaisessa vaiheessa puuttumaan, ei tule vaarantaa vaan pitää huolehtia riittävästä resursseista.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.